

Válasz:

Érdeklődéssel olvastam a Szegedi Egyetem 1987. október 27-i számában a „...legálább visítsunk...” címmel megjelent és a szakszervezet, illetve a párt információs rendszeréről szóló írást. Érdeklődésem fő oka, hogy a nyilatkozatok értékelik és bírálják az információs rendszert, ezen belül a megyei pártbizottság információs munkáját.

Összintén sajnálom, hogy nem jelenhettem meg a beszélgetésen, hiszen meg sem hívtak. Utólag megismerve a véleményeket, én is csak utóbb fejthetem ki a magam nézetét. Mindenesetre köszönöm a lap szerkesztőségének, hogy erre lehetőséget adott, noha nem tartom magam a „hatalom” képviselőjének. A hatalom gyakorlása az én felfogásomban ugyanis az, hogy nálunk már hosszú ideje közvetlenül is részese annak az állampolgár. A beleszólás jogának egyik, csak egyik, de nem lebecsülhető része az információ.

Egyetértek azzal is, hogy információink kétirányúak legyenek. A dolgozók felvetéseikre joggal várnak gyors, hiteles, pontos és megalapozott választ. A kölcsönösség elve persze feltételezi, hogy a felfelé áramló információk is hitelesek, megalapozottak legyenek. Minden pártszerv önmaga felel azért, hogy milyen mélységben ismeri tagjainak valóságos helyzetét és az erről alkotott — természetesen változó — önértékelését.

A JATE pártinformációjáról szóló nyilatkozat elismeri, hogy az alapszervezeti jelentések „nem túl mély közvélemény-kutatáson” alapulnak. Egyetértek ezzel a megállapítással.

A mozgalmi módszer nem tudományos igényű közvélemény-kutatás, de nem jelenti azt, hogy a valóságtól el kellene szakadnia. Meggyőződésem, hogy köznapi szavakkal és módszerekkel is el lehet mondani a véleményünket országos ügyekről és helyi kérdésekről egyaránt. Ez természetesen nem zárja ki a tudományos igényességet, főleg nem egy olyan területen, ahol a társadalomtudományoknak nem egy kiváló képviselője dolgozik.

A nyilatkozatból úgy tűnik ki, hogy a megyei pártbizottság irányítási metódusa miatt nincs lehetősége a JATE pártszervezeteinek közvetlenül az MSZMP KB-hoz eljuttatnia a véleményeket. Azt, hogy mely pártszervtől kér információt pártunk vezető szerve — talán mondanom sem kellene — nem a megyei pártbizottság határozza meg.

„Kerekasztal...” című sorozatunkban olyan témákat dolgoztunk fel, melyek mindhárom felsőoktatási intézményünk oktatóit, dolgozóit és hallgatóit érintik. Így történt ez legutóbb is, mikor a három felsőiskola szakszervezeti és párt „infósait” kérdeztük az információs rendszerről. Úgy tudjuk, a beszélgetés nagy visszhangra talált, melynek oka nemcsak az, hogy nyíltan és őszintén ismertették a tagság véleményét belügyeinkről, de az is, hogy sok szó esett a rendszer működéséről. Erről szól, Miklós László is, a csongrád megyei pártbizottság munkatársa, akinek külön köszönjük, hogy figyelemre méltatta és válasza érdemesítette intézményeink információfelelőseit, illetve az elhangzott véleményeket.

Az egyik nyilatkozat ritkának tartja a megyei reagálásokat. Rögtön egy másik azt állítja: a megyei bizottságról nagyon konformista vélemények jutnak el a párt központi szerveihez. Ha a JATE információfelelősei ismerik a megyei jelentéseket, akkor ez azt is jelenti, hogy meg is kapják azokat, méghozzá rendszeresen. Régi igazság az is, hogy a legelső visszajelzés maga az összegzés. Ha ebben kevésnek érzik a saját porciójukat, annak más okai is lehetnek, nem csupán az információk kései...

A késést a teljesség kedvéért említem. A JATE heti információi bizony gyakran a megyei pártbizottság számára is kötelező határidő után futottak be. És egy tegnapi újság... Azt is megérezni, ha elkezdődik a vizsgaidőszak vagy a nyári szünet. Ilyenkor ugyanis leáll ez a munka, s az új tanév elején csak lassacskán indul be.

A megyei pártbizottság információi a JATE több oktatójához is eljutnak és igazolják: a legtöbb, valóban fontos és megalapozott jelzés, vagy az éppen marginális érdeket tükröző nézet is továbbment. Például a jelen helyzet általános megítélésével foglalkozó jelzés, a parlamenti munkával kapcsolatos vélemény, továbbá a nagyobb személyes felelősséget sürgető észrevétel. Az apparátusok szerepével, jövedelmével összefüggő, több jelzés sem állt meg a megynél. Igaz, azok a vélemények sem, amelyek — más társadalmi csoportok köréből — a felvételi visszaéléseket vagy a személyi jövedelemadó tekintetében külön kedvezményt kérőket bírálták igen szókimondóan.

Mi a konformista és mi nem, ez olykor nézőpont kérdése. Az adott pillanatban hajszál pontosan eldönteni ezt amúgy sem lehet. A testületi értékelések szerint van még bőven tartálékunk az őszinte véleményfeltáró munkában, de a megalapozottságban is. A válaszadás kérdésében is van még lehetőség, noha a nyilatkozat több, már régen működő formát nem említ. A válaszadás formáinak bővítése, az út rövidítése mellett persze legalább ilyen fontos az is, hogy a válasz felelős legyen. Minden írásos válasz mellett is én a legfontosabbnak a személyes kapcsolatot tartom.

Az információs rendszer gyakorlatából adódik, hogy fő célja a döntések előkészítésében és a fogadtatás

megítélésében van. Ezért aztán a jelzések egy részére nem is lehet azonnal válaszolni, mert az ilyen válasz szükségszerűen elhamarkodott lenne. A vélemények a döntésekbe épülve jelennek meg, össztársadalmi szinten vagy helyi állásfoglalásokban. Gyakran tehát maga a döntés a válasz. Vagy válasz lehet a hallgatás is. A mély csend, amely árukkodik: a jelzés nem talált célba. Ilyenkor feltétlenül érdemes megnézni, hogy mennyire volt objektív a kiindulási alapot jelentő vélemény. Megtörténhet az is: a jól működő információs rendszer pontatlan helyzetértékelést, ebből adódóan nem igazán jellemző véleményeket közvetít. A JATE információi az áramlatban másokéval találkozhatnak, keverednek, formálódnak. A végeredmény mégsem mérhető dekával, hiszen a jelzések tartalmát politikai súlyuk szerint kell mérlegelni. Emiatt lehetséges, hogy egyszer fél oldal, máskor fél sor marad egy-egy pártszerv jelzéséből.

Mások számára is tanulságos lehet az a következtetés, amely a JATE-n az információgyűjtést jellemzi. Korántsem ilyen a meggyőző munka, hiszen a jelzések tartalma olykor tájékoztatatlanságot, szubjektivitást mutat. A vizitáció önmagában érzelmi, indulati megnyilvánulás. Ha majd elhalkul, akkor érdemes lesz tárgyyszerűen elemezni a valóságos helyzetet és a valóságos hangulatot...

Változtatni is az tud a helyzeten, aki a vizitáción túl értelmes programot kínál. Az információs munka sem lehet csupán az érzelmek töltése, a közös felelősség elhárításának eszköze. A partneri viszony, a tolerancia a jelzést adóra is kötelező.

Meg kell mondanom azt is, hogy a nyilatkozatok országos ügyeket is érintenek. Ez az információról szóló néhány gondolat nem vállalhatja fel, hogy ezekre is kitérjek, csupán jelzem: nekem más a véleményem. Úgy érzem, az információt készítőknak nem árt megszívlelni Geoffrey Chaucer régi-régi tanácsát: „Sok ember látni vél egyvalamit, / pedig egészen más, mit látni vél. / Ki rosszul lát, az rosszul is ítél.”

MIKLÓS LÁSZLÓ
az MSZMP Csongrád Megyei Bizottsága Propaganda és Művelődési Osztályának politikai munkatársa

Kísérletes sebészeti kongresszus

Mint előzetesen hírt adtunk róla, városunkban rendezték meg a *XI. Magyar Kísérletes Sebészeti Kongresszust*. A konferenciának az újszegedi oktatási központ adott otthont. November 2-án ennek nagytermében tartották a megnyitót. A házigazdák nevében Nagy Sándor egyetemi tanár, a SZOTE Kísérletes Sebészeti Intézetének igazgatója, a szervezőbizottság elnöke köszöntötte a résztvevőket, valamint a társadalmi szervek jelenlévő képviselőit. A kongresszust Varró Vince, a SZOTE rektorhelyettese nyitotta meg, majd Kulka Frigyes, a Magyar Sebész Társaság elnöke emelkedett szólásra. Elmondta, hogy a *modern sebészettel szemben új igények támadnak, egyre több betegséggel kapcsolatban merül föl a sebészeti terápia lehetősége*. Ez az orvosoktól nagyobb jártasságot követel az élettudományokban. Másfelől szorosabb együttműködést követel a társ tudományokkal. A klinikai sebészetnek a kísérletes sebészettel karöltve kell dolgoznia, hogy a legújabb eredményeket hamar el lehessen terjeszteni. A megnyitó előadást Török Béla egyetemi tanár, a POTE Kísérletes Sebészeti Intézetének igazgatója, a Magyar Sebészeti Társaság Kísérletes Sebészeti Szakosztályának elnöke tartotta. „*Quo vadis?*” tette föl a kérdést, *merre tart a kísérletes sebészeti?* A válasz helyett azonban inkább a közös gondolkodásra, a problémák fölvetésére vállalkozott. Foglalkozott a dilemmával: tudomány-e a sebészeti? Fölsorolta a kísérletes sebészeti jelenlegi funkcióit. Ez a tudományág szerinte *gyakorlótér*: ahol az új eljárásokat ki lehet próbálni, *kémszolgálat*, amelynek tagjai kötelesek

mindent figyelni és ellesni; *tervhivatal*: ahol azonban az objektív háttér feltérképezése mellett álmodozásra, eretneknek tűnő gondolatokra is szükség van, s végül nyitott *alkotóműhely*: mert a kísérletes sebészeti kutatói mindig készen állnak az együttműködésre klinikai kollegáikkal.

A megnyitó után a kongresszus szekcióülésekkel folytatta munkáját.

Tudomány vagy kézműipar?

Török Béla professzor bevezető előadásában többször is visszatért a kérdésre: *tudomány-e a sebészeti?* A szünetben arra kértük, pontosabban is világítsa meg ezt a dilemmát.

— A laikusok számára nincs nagy különbség egy kézműiparos, műbútorasztalos és egy sebész között, hiszen mindkettőhöz két dolog kell: némi kézügyesség, és az, hogy ismerje a munka tárgyát. Angliában a legutóbbi időkig különbséget tettek az orvos és a sebész között. Az orvos „thinker” (gondolkodó), a sebész „doer” (csináló) — mondták. Az orvosos Nobel-díjakok között csak két sebészt találunk, mindketten évtizedekkel ezelőtt kapták a kitüntetést, és ma gyakran mondják, hogy nem igazán „tudományos” érdemek alapján, hanem egyszerűen mert technikai zsenik voltak.

A fő különbség a betanított munka és a sebészorvos között elsősorban az, hogy a sebész nem tárgyakkal, hanem emberekkel foglalkozik. S az az ember — ha csak a szervezet működését nézzük — sokkalta bonyolultabb, összetettebb. Ezért szorosan együtt kell működnie a társ tudomá-

nyokkal. Enélkül elképzelhetetlenek lennének olyan sebészeti „bűvészkedések”, hogy például kiveszik a vesét, „kint” mikroszkóp alatt megoepálják, majd visszateszik.

— *Hol működnek Magyarországon kísérletes sebészeti központok, és mivel foglalkoznak?*

— Három vidéki egyetemünkön van intézet. Budapesten 1964-ben sajnos megszűnt, akkor a professzor külföldre távozott, és „szabad rablás” történt, a státuszokat elosztották. *Debrecenben* egy gyengébb műszerezettségű, szerényebb felszereltségű intézet működik. Itt elsősorban a műanyagoknak sebészeti való alkalmazását kutatják (protézisek, ragasztóanyagok), és igen sok jelentős, széles körben is jól alkalmazható eredményt értek el. A *szegedi* intézet mind személyzetileg, mind a tárgyi feltételek tekintetében a legjobban ellátott. A közelmúltban elhunyt *Petri Gábor* professzor alapította 1951-ben, aki az egész magyar kísérletes sebészeti elindítója volt. Szegeden sokk-kutatással és transzplantációs immunológiával foglalkoznak. Nagy professzor, az intézet vezetője, az Európai Sokk Társaság alelnöke. Mi pedig *Pécsen* szív- és keringéskutatásban dolgozunk.

A tudomány fejlődéséhez mindig széles bázis, azaz profi technikai személyzet, modern műszerek kellének. Fokozottan érvényes ez a kísérletes sebészetre. Ám legalább ilyen fontos, hogy a klinikusok adaptálják a kutatás legújabb eredményeit, ismerjék és használni tudják azokat a gyógyításban.

-k-s

SZEGEDI

EGYETEM

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

XXV. évfolyam 15. szám

1987. november 23.

Ára: 2,30 Ft

Ülésezett a JATE pártbizottsága

A cél: reális cselekvésre mozgósítani

A gazdaság, a társadalom ismert, válságos állapotából keres kiutat az MSZMP KB 1987. június 2-i határozata, a kormányprogram, s e központi elhatározásokat követő helyi cselekvési programok... A tudományegyetem pártbizottsága már a múlt év őszén széles körű eszmecserét kezdeményezett, hogy körvonalazódjanak azok a teendők, amelyek elősegítik az egyetem megújulását és korszerűsítését. A tavaly elhatározottak végrehajtása mára még sürgetőbbé vált. *Az MSZMP JATE Bizottságának legutóbbi* — október 29-én megtartott — *ülésén egy jól átgondolt, realitásokra támaszkodó helyi, cselekvési program kidolgozásán fáradoztak a testület tagjai*. Célkitűzésük az volt, hogy számba vegyék a döntésre érett tennivalókat és meghatározzák megvalósításuk sorrendjét. Az írásbeli előterjesztéshez kapcsolódó vitát *Dr. Anderle Ádám*, a pártbizottság titkára vezette.

A pártmunka alapvető gondja, hogy abban inkább a programérvenyesítő, semmint a programadó elemek érvényesülnek. A párt vezető szerepének hatékonyabb érvényesítése a tudományegyetemen is azt követeli meg, hogy az *operatív — adminisztratív teendők helyett a politikai és káderügyekre fektessék a hangsúlyt*. A káderpolitika gyakorlatban megnyilvánuló ellentmondásairól többen — így dr. Nagy Károly (JTK), Szilágyi Zsuzsa (Ságvári gimnázium) dr. Németh József és dr. Szalay István (TTK) — is szóltak. Az ún. „hármaskövetelmény” (a színvonalas oktató és tudományos munkához társuló közeleti tevékenység) ugyanis nem feltétlenül érvényesül, s a *párt egyetemi káderpolitikájában nem tűnődözik kellően, hogy milyen értékeket kíván érvényesíteni*. Ezért határozták el, hogy mai viszonyaink között a szakmai, politikai kvalitások mellett elsősorban az emberi-politikai attitűdből a tenniakarást, a párt és az ország megújulásáért folytatott hatékony küzdelmet, a dinamizmust kell döntően figyelembe venni és preferálni. A program fontos pontja a *szervezeti élet stabilizálásának feladatát tűzte*: a pártfegyelem, a pártélet normáinak következetes számonkérése és érvényesítése.

Nagy vitát kavart a *KISZ és a hallgatói mozgalmak pártirányításának kérdése*. Markánsan fogalmazta meg álláspontját dr. Nagy Károly, Szilágyi Zsuzsa, valamint Kozma József (TTK). Elhangzott, hogy a hallgatóságnak már csak egy töredéke (23%) KISZ-tag. Ezért a „kiszesekkel” való napi együttműködés és közös cselekvés kialakítása mellett döntöb feladat, hogy a *KISZ-en kívüli hallgatói szerveződés új formáihoz való viszonyt átgondolják és kialakítsák az együttműködés, a befolyásolás, a patronálás feltételeit*. E megközelítési mód újszerű módszere lehet, hogy a párt ösztönözze a különböző szakmai és tudományos egyesületeket és mozgalmakat saját ifjúsági politikájuk kialakítására.

A szakszervezet az egyetemi élet meghatározó tényezője lett az elmúlt 10-esztendőben. Az érdekvédelmi munka ellentmondásairól, a testületek működtetésének nehézségeiről dr. Zánthó Róbert szólt. A párt és a szakszervezet együttműködésének tapasztalatait a közeljövőben áttekintik. Felvetődött a szakszervezet és a hallgatók intézményes kapcsolatának rendezése is.

A jelen helyzetben az egyetem helyzetének színtentartása már önmagában is eredménynek tekinthető. Ebből a megállapításból kiindulva hangsúlyozták, hogy az *oktatás és kutatás alapfeladatainak megszilárdítása mellett folytatni kell a szolgáltatási-kutatási tevékenység bővítését*. Az oktatás továbbfejlesztésének lehetőségeiről dr. Nagy Károly, Szilágyi Zsuzsa, dr. Zánthó Róbert, dr. Horuczi László, dr. Németh József, dr. Kékes Szabó Mihály, dr. Szalay István mondta el véleményét. Úgy ítélték meg, hogy lehetőség kínálkozik az eddiginél tagoltabb, új képzési irányokat is tartalmazó rendszer kialakítására. Épp ezért a *mai tradicionális rendről eltérő, olcsóbb, hatékonyabb képzési formák bevezetésének ügyét, a kísérletezés gondolatát erősíteni kell*. Felvetődött, hogy az oktatásban megnyilvánuló liberalizmus ellenszere lehetne pl. a vizsga- és különböző eljárási díjak ismételt bevezetése. A *pószgraduális képzés* egy-egy, de tagolt egyetemi rendszernek kialakítása az intézmény oktatási munkájának társadalmi megbecsülését erősítené. A *nyelvtanulás ösztönzésének javítására* már a közeljövőben lehetőségek kínálkoznak. Javasolták, úgy alakuljon át a követelményrendszer, hogy előbb a diplomához jutás, majd az egyetemre kerülés feltétele legyen minimum egy idegen nyelv intézményen belüli, középfokú vizsgával igazolt ismerete. Az uni-versitatis-jellegből következően a *kutatómunka dinamikus fejlesztésére a rendkívül megnehezített körülmények között is figyelni szükséges* — hangsúlyozta hozzászólásában többek között dr. Balázs Mihály.

Az egyetem működésének gazdasági feltételeiről a pártbizottság 1986 decemberében kialakított állásfoglalása ma is irányadó. Az intézmény szervezete vertikálisan túltagolt, horizontálisan pedig aszimmetriákat tartalmaz. Ezért javasolták — pl. dr. Németh József —, hogy *dolgozzanak ki javaslatot a hosszú távú szervezeti változásokra*.

A JATE pártbizottsága elfogadta a cselekvési programot, és elhatározta, hogy a testületi ülésen felmerülő javaslatokat továbbítja az MSZMP KB, illetve a Művelődési Minisztérium számára. A pártbizottság cselekvési tervéről megkérdezik a párttagok véleményét a *tagkönyvcserével kapcsolatos beszélgetéseken, a felmerülő javaslatokat beépítik a programba*. Így valósulhat meg a tervben megfogalmazott szándék: „*Reális cselekvésre mozgósítjuk egyetemünk kommunistáit!*”.